

Afdrukken van golven

Toen Cato de volgende avond een uur eerder met een buik vol zenuwen de projectorroimte in liep, zat mevrouw Kano al klaar met twee dampende mokken koffie.

‘Ga zitten, Cato,’ zei ze. ‘Er is een hoop te vertellen.’

Ze gebaarde naar een krukje in de hoek, waarop Cato zich haastig liet neerploffen. Mevrouw Kano reikte haar een mok aan en leunde toen achterover tegen het bureau.

‘Jij bent geïnteresseerd in het bizarre, het onverwachte, het onbekende,’ begon ze.

‘Hoezo denkt u dat?’

‘Omdat je die blik in je ogen hebt.’

‘Die blik?’

Mevrouw Kano boog zich naar Cato toe en keek haar indringend aan.

‘Deze blik,’ zei mevrouw Kano. ‘De blik van een tijdreiziger. Die hebben maar weinig mensen. Want je moet natuurlijk wel een beetje raar zijn. Het vreemde durven omarmen. Jij bent net als ik vroeger, Cato. Ik was vroeger al nieuwsgierig naar dingen die anderen maar belachelijk vonden. En ik was net zo slim als jij en net zo eigenwijs. En als je het maar lang genoeg volhoudt om nieuwsgierig te zijn, dan ontdek je dingen die je zelf niet eens voor mogelijk had gehouden.’ Ze pauzeerde even, nam met veel gevoel voor drama een slok koffie en keek Cato weer aan met haar fonkelende sterrenogen. ‘Zoals een manier om iemand in de tijd te laten reizen.’

‘Zoals meneer Rozebottel...’ zei Cato.

‘Precies.’

‘En die foto’s...’

‘Ik zal je kort proberen uit te leggen hoe het werkt,’ zei mevrouw Kano. ‘Ik zal je de ingewikkelde natuurkundige formules besparen, daar heb je nu nog niks aan.’

Mevrouw Kano nam nog een slok koffie, verwrong haar gezicht en knikte goedkeurend.

‘Goed, daar gaan we,’ begon ze. ‘Allereerst: de tijd is niet iets vloeiends. Tijd stroomt niet. Als je tijd steeds verder opdeelt in kleinere momentjes: seconden, milliseconden, nog kleinere momentjes, steeds maar verder, dan kom je op een gegeven moment, bij *heel* korte tijdsmomentjes, op een punt waarbij de tijd niet meer verder

is onder te verdelen. Net zoals een strand uit triljarden zandkorreltjes bestaat, zo bestaat de tijd uit triljarden losse, stilstaande momentjes die elkaar heel snel opvolgen.

Film lijkt ook vloeiend: alles wat je ziet beweegt soepel, het hapert niet. Toch zijn het allemaal stilstaande fotootjes die heel snel achter elkaar op het doek verschijnen.'

Ze wees naar de projector.

'Deze projector is zo nauwkeurig dat hij al die verfijnde momentjes in de tijd kan weergeven. Alleen moet je natuurlijk wel bepalen welke momentjes je precies wilt zien. Net zoals je bij een gewone projector een filmrol op het mechaniek moet plaatsen, moet je deze projector ook iets voeren. Geen gewone filmrollen, want er draaien hier geen gewone films, zoals je inmiddels wel weet.'

'Nee,' zei Cato. 'Films die nergens draaien.'

'Precies.'

'Herinneringen.'

'Inderdaad.'

Cato knikte. 'Ja,' zei ze, 'eigenlijk had ik zoiets wel verwacht.'

'Je hebt natuurlijk al die mappen bekeken. Waar GEHEIM op stond.'

Cato keek haar stuurs aan. 'Wat had u dan gedacht?'

'Precies dat.'

'Nou dan.'

Mevrouw Kano glimlachte.

‘Maar heeft u dit allemaal zelf bedacht?’ vroeg Cato. ‘En gemaakt?’

‘Niet alleen. Ik heb hulp gehad. En wat ik al zei: je moet eigenwijs en nieuwsgierig blijven, zoeken waar anderen niet zoeken. En gewoon heel hard werken. Zo vreselijk moeilijk is het dan niet meer, hoor. Hoewel ik er wel zo’n beetje mijn hele leven aan heb gewijd om zo ver te komen. Jij zou het zeker ook kunnen, Cato. Onthoud goed dat je veel meer kunt dan anderen denken. Altijd.’

‘Van wie heeft u hulp gehad?’

‘Van mijn man.’

‘Heeft u een man?’

‘Ja hoor. Had je niet verwacht bij zo’n rare tante, zeker? Maar zelfs voor mij bleek er iemand op de wereld rond te lopen die precies paste.’

‘O nee, zo bedoelde ik het niet...’ zei Cato vlug. ‘Ik vond het gewoon zo...’

‘Gewoon?’

‘Ja...’

‘Ik ben voor het grootste deel ook maar heel gewoon, hoor. Ik zie er misschien raar uit, maar ik heb ook gewoon een thuis. Waar iemand op me wacht tot ik weer terugkom. Een heel slimme man in mijn geval. En een die net zo nieuwsgierig is als ik.’

Beneden klonk de deur. Mevrouw Kano keek op haar reusachtige horloge.

‘Die is vroeg,’ zei ze. ‘Hallo!’ riep ze naar beneden, ‘Teun? Ik kom, moment!’

Ze kwam overeind en liep naar het gordijn.

‘Zo terug, Cato,’ zei ze.

Cato hoorde haar de trap af lopen naar de entree.

‘Hallo?’ klonk mevrouw Kano’s stem van beneden.

‘Teun? Ben je daar?’

Teun, dacht Cato. Zo heette dus de jongen die ze zou gaan begeleiden in zijn herinnering.

Ze hoorde de deur van de entree dichtgaan en mevrouw Kano’s voetstappen weer de trap op komen.

‘Vals alarm,’ zei mevrouw Kano toen ze de projectorruimte weer binnenkwam. ‘De wind zal de deur hebben opengeblazen. Goed, waar waren we? Ah, de kist.’

Mevrouw Kano wees naar de zwarte kist die met een dikke kabel aan de projector vastzat.

‘Iedere bezoeker moet iets meenemen wat met de herinnering te maken heeft. Een ring, een steen, een boek, een prop papier, het maakt niet uit. Als het maar dáár was waar de herinnering zich ook afspeelde. Dat gaat in die zwarte kist. En daaruit diept de projector de tijd op die erin bewaard zit.’

Cato dacht aan de katapult die ze erin had zien liggen tijdens de herinnering van meneer Rozebottel. ‘De tijd die erin bewaard zit?’

‘Inderdaad. Elk ding draagt sporen van zijn verleden met zich mee. Alle voorgaande jaren zitten er als het ware in gekerfd. Net zoals hoe er afdrucken van golven op het strand achterblijven als het eb is. Alles bestaat uit piepkleine bouwsteentjes, dat weet je misschien al. Ato-

men en daarbinnen weer kleinere deeltjes. Uit de toestand van die kleine deeltjes is terug te halen waar ze allemaal zijn geweest, wat er om hen heen allemaal heeft plaatsgevonden. Net zoals hoe een detective uit aanwijzingen op de plaats delict kan opmaken wat er uren eerder is gebeurd, zo is er uit sporen in zo'n object een hele geschiedenis op te diepen. De projector kan die hele geschiedenis vertalen en projecteren op het doek.'

'En u kunt zomaar elk object van de straat pakken en de projector kan het hele verleden ervan oprakelen?'

'Nee, er zijn wel grenzen, hoor. Je kunt niet zomaar een steen pakken en miljoenen jaren terug in de tijd reizen. Je kunt tot grofweg honderd jaar terug zonder dat er problemen optreden. Hoe langer terug, des te meer de sporen zijn weggesleten. Dan wordt het verleden wat je eruit opdiept een onbetrouwbare, onvaste plek. Daar wil je niet heen reizen, kan ik je verzekeren.'

Ze schrokken allebei op toen ze in de keuken iets op de grond kapot hoorden vallen.

'Wat nu weer...' zei mevrouw Kano.

Ze zwegen allebei en luisterden, maar het bleef stil.

'Blijf hier, Cato.'

Mevrouw Kano kwam weer omhoog en verdween door het gordijn. Even later hoorde Cato geschuif en gemommel uit het keukentje komen. Ze stond op en sloop de projectorroimte uit. Misschien had mevrouw Kano wel hulp nodig, misschien was ze wel aan het worstelen met een of andere inbreker. Ze schuifelde zo stil als ze

kon door het gangetje richting de keuken. Toen ze bij de deuropening kwam, zag ze mevrouw Kano met een stoffer en blik aarde en scherven opvegen.

‘Het was de wind,’ zei ze. Ze knikte naar het openstaande keukenraam. ‘Die moet de plant hebben omgeduwd en die veegde het kopje van het aanrecht. Meteen een goede les. Dit zijn allemaal sporen,’ ze wees op de aarde en de scherven. ‘En daaruit kan ik de geschiedenis opmaken van wat hier zojuist gebeurde.’

Cato liep naar het raam om het dicht te doen en toen rook ze het.

Het was niet de wind geweest.

Er hing een zweempje mierzoet parfum in de keuken en Cato herkende het onmiddellijk.

Cornelia.

Onmiskkenbaar.

